KONINKRIJK BELGIE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, de 6e februari 1963 door de Minister van Justitie verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet "tot invoering van een nieuwe Nederlandse tekst van de gecoördineerde wetten op de wisselbrieven en orderbriefjes(artikel 1 van de wet van 31 december 1955, vormende Titel VIII van Boek I van het Wetboek van Koophandel)", heeft de 21e februari 1963 het volgend advies gegeven :

ROYAUME DE BELGIQUE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre de la Justice le 6 février 1963, d'une demande d'avis sur un projet de loi "établissant un nouveau texte néerlandais des lois coordonnées sur la lettre de change et le billet à ordre (Article 1er de la loi du 31 décembre 1955 formant le Titre VIII du Livre Premier du Code de commerce)", a donné le 21 février 1963 l'avis suivant :

Het ontwerp wil de Nederlandse tekst van de op 31 december 1955 gecoördineerde wetten op de wisselbrieven en orderbriefjes door een nieuwe, verbeterde tekst vervangen.

Eerstgenoemde tekst is, op enkele verbeteringen na, waarvan de memorie van toelichting van de wet van 31 december 1955 de belangrijkste vermeldt (Sen. doc., 1953-1954, nr 235), die van de vertaling welke voorkwam in bijlage I van de wet van 16 augustus 1932 tot goedkeuring der drie internationale verdragen aangaande de wisselbrieven en de orderbriefjes, ondertekend te Genève de 7e juni 1930. Waar de eenvormige wet gewijzigd was door de wet van 10 augustus 1953, werd de Nederlandse tekst van laatstgenoemde wet overgenomen, op enkele verbeteringen na die eveneens in de hiervoren vermelde memorie van toelichting zijn aangegeven.

De vertaler die de bij de wet van 16 augustus 1932 gevoegde Nederlandse versie bezorgde, heeft klaarblijkelijk kennis gehad van de Hollandse wet van 25 juli 1932 houdende goedkeuring der verdragen van Genève van 7 juni 1930. Hij heeft echter die wet niet slaafs afgeschreven. Aldus stelt men bij voorbeeld vast dat de Belgische vertaling de in de Hollandse wet voorkomende woorden "aanwijzing", "clausule", "wisselschuldenaar", "degene voor wie aval is gegeven", respectievelijk door "aanduiding", "beding", "verbondene" en "geavaleerde" vervangt.

.../...

De Belgische vertaler is niet steeds om taalkundige redenen van de Hollandse wet afgeweken. In sommige gevallen volgde hij deze wet niet omdat zij de authenticke tekst van het verdrag van Genève (Franse en Engelse) niet voldoende getrouw scheen weer te geven. Hiervan volgt een voorbeeld :

Franse tekst	Hollandse wet 1932	Belgische vertaling 1932
Artikel 18,derde lid.	Artikel 117,derde lid.	Artikel 18,derde lid.
Le mandat renfermé dans un endossement de procuration ne prend pas fin par le décès du mandant ou la survenance de son incapacité.	De opdracht, vervat in een encasso-endossement eindigt niet door den dood of door de latere onbekwaamheid van den lastgever.	De opdracht, welke in een lastgevings-endossement besloten ligt, eindigt niet door den dood of door latere onbekwaamheid van den lastgever.

Volgens de memorie van toelichting die bij het ontwerp is gevoegd, is het noodzakelijk de Nederlandse tekst der op 31 december 1955 gecoördineerde wetten te vervangen om de volgende redenen :

1° de vertaling die in 1932 werd gemaakt, werd in 1955 "niet of niet voldoende verbeterd";

2° de bestaande versie beantwoordt niet voldoende aan het vereiste van eenvormigheid van onze wet met de Hollandse wet;

3° er bestaat discordantie tussen de terminologie van de gecoördineerde wetten op de wisselbrieven en orderbriefjes en de wet van 1 maart 1961 op de cheque.

.../...

De enige reden die zonder voorbehoud ter verantwoording van het ontwerp kan worden ingeroepen, is de wenselijkheid om overeenstemming met de wet van 1 maart 1961 op de cheque tot stand te brengen. Sommige bepalingen dezer wet hebben praktisch dezelfde inhoud als bepalingen die in de gecoördineerde wetten op de wisselbrieven en orderbriefjes voorkomen. Het verdient aanbeveling dat beide teksten volledig zouden overeenstemmen.

In zover de nieuwe tekst wordt verantwoord door het vereiste van eenvormigheid met de Hollandse wet, moet worden vastgesteld dat aan dit vereiste slechts gedeeltelijk is voldaan. Inderdaad, zo het ontwerp uit de Hollandse wet de woorden "aanwijzing", "clausule", "wisselschuldenaar" en "degene voor wie aval is gegeven" overneemt, vervangt het evenwel de woorden "domicilie", "cessie", "kosten, schaden en interessen", "wisselexemplaren", "wisselsom", respectievelijk door "woonplaats", "overdracht", "schadevergoeding", "wisselbrief in verscheidene exemplaren" en "bedrag".

Ook van de redactie van de Hollandse wet wordt zeer vaak afgeweken, zoals uit het hiernavolgend voorbeeld blijkt :

.../...

Belgische vertaling 1932 en gecoördineerde wetten van 31 december 1955.	Hollandse wet 1932	Ontwerp
Artikel 45,laatste lid.	Artikel 144,laatste lid.	Artikel 45,laatste li
Hij, die de kennisgeving niet binnen de bovenvermelde termijn doet, verliest zijn rechten niet; hij is, indien daartoe aanleiding bestaat, verantwoordelijk voor de schade door zijn nalatigheid veroorzaakt, zonder dat de kosten, schade en interesten de som van de wisselbrief echter kunnen te boven gaan.	Hij, die de kennisgeving niet binnen den bovenvermelden termijn doet, stelt zich niet bloot aan verval van zijn recht; hij is, indien daartoe aanleiding bestaat, verantwoordelijk voor de schade, door zijne nalatigheid veroorzaakt, zonder dat echter de kosten, schaden en interessen de wisselsom kunnen te boven gaan.	Wie de kennisgeving niet binnen de boven vermelde termijn doet, treft geen ver val van zijn recht; hij is, bij voorkomend geval, verantwoordelijk voor de door zijn nalatigheid veroorzaakte schade, zonder dat de schadevergoeding het bedrag van de wi selbrief kan te bovan gaan.

De memorie van toelichting van het ontwerp herinnert er aan dat de conferentie van Genève de wens heeft uitgedrukt dat, voor de landen waar een zelfde taal wordt gesproken, een gelijkvormige vertaling zou tot stand komen.

Bij de behandeling van het ontwerp dat de wet van 10 augustus 1953 betreffende de invoering in de nationale wetgeving van de eenvormige wet op de wisselbrieven en orderbriefjes is geworden, heeft de Senaatscommissie van Justitie aan haar verlangen om die wens in vervulling te zien gaan uiting gegeven in de volgende bewoordingen : "De Regering zal ongetwijfeld nuttig oordelen, tegemoet te komen aan de wens door de Internationale Conferentie uitgedrukt, door dienaangaande in voeling te treden met de Nederlandse Regering. De eenmaking van de teksten zal de handelaars van beide landen ten goede komen" (Sen. doc. 1947-1948, nr 40, blz. 42).

.../...

De Raad van State heeft in zijn advies van 1 februari 1954 over een ontwerp van wet houdende samenordening van de wetten op de wisselbrief en het orderbriefje en tot wijziging van de artikelen 21 en 22 van de wet van 10 augustus 1953 betreffende de invoering in de nationale wetgeving van de eenvormige wet op de wisselbrieven en orderbriefjes en betreffende haar inwerkingtreding, de suggestie van de senaatscommissie in herinnering gebracht en heeft er zich ten volle bij aangesloten (Sen. doc. 1953-1954, nr 235, blz. 36).

Wordt het ontwerp door de wetgever in zijn huidige vorm aangenomen, dan zal er van de eenvormige wet op de wisselbrieven en orderbriefjes een Nederlandse tekst tot stand komen die nog minder verwantschap vertoont met de Hollandse tekst als thans het geval is.

Ofwel is de Regering van mening dat, alvorens het ontwerp bij de Wetgevende Kamers in te dienen, met de Nederlandse Regering in voeling dient getreden. In dit geval zou het verzoek van de Belgische Regering om gezamenlijk een eenvormige tekst uit te werken, ook moeten slaan op de wet op de cheque waarvan de Nederlandse versie in België tot stand kwam bij de wet van 1 maart 1961; ook deze versie stemt immers niet overeen met de Hollandse wet op de cheque.

Ofwel oordeelt de Regering dat het niet opportuun is een dergelijk verzoek tot de Nederlandse Regering te richten. In deze veronderstelling kan zij ter rechtvaardiging van het ontwerp enkel laten gelden

.../...

dat het noodzakelijk is eenvormigheid te brengen tussen de Nederlandse tekst der gecoördineerde wetten op de wisselbrief en de orderbriefjes enerzijds, en de Nederlandse tekst van de wet op de cheque anderzijds.

In alle geval zouden het opschrift en het enig artikel beter luiden als volgt :

"Ontwerp van wet tot invoering van een nieuwe Nederlandse tekst van de gecoördineerde wetten op de wisselbrieven en orderbriefjes.

Enig artikel.-

De hiernavolgende tekst vervangt de Nederlandse tekst van de gecoördineerde wetten op de wisselbrieven en orderbriefjes, ingevoegd in titel VIII van boek I van het Wetboek van koophandel door de wet van 31 december 1955".

Le projet tend à substituer au texte néerlandais des lois coordonnées du 31 décembre 1955 sur la lettre de change et le billet à ordre, un texte nouveau revisé.

Le texte néerlandais de 1955 est, à quelques corrections près, dont les plus importantes sont indiquées dans l'exposé des motifs de la loi du 31 décembre 1955(Doc.parl., Sénat, 1953-1954, n° 235), celui de la traduction qui figurait en annexe I de la loi du 16 août 1932 portant approbation de trois conventions internationales concernant la lettre de change et le billet à ordre, signées à Genève le 7 juin 1930. Là où la loi uniforme avait été modifiée par la loi du 10 août 1953, c'est la version néerlandaise de cette dernière qui a été reprise, à quelques corrections près, dont mention est également faite dans l'exposé des motifs précité.

Le traducteur qui établit la version néerlandaise jointe à la loi du 16 août 1932 avait manifestement connaissance de la loi hollandaise du 25 juillet 1932 portant approbation des conventions de Genève du 7 juin 1930. Il ne s'est toutefois pas borné à la recopier servilement. Ainsi, par exemple, peut-on constater que les mots "aanwijzing", "clausule" "wisselschuldenaar", "degene voor wie aval is gegeven", qui figurent dans le texte hollandais, ont été respectivement remplacés dans la traduction belge par "aanduiding", "beding", "verbondene" et "geavaleerde".

.../...

Le traducteur belge ne s'est pas toujours écarté de la loi hollandaise pour des raisons linguistiques. Dans certains cas, il l'a fait parce que cette loi ne lui semblait pas reproduire assez fidèlement le texte authentique de la convention de Genève (français et anglais). Voici un exemple :

Texte français Article 18, alinéa 3.	Loi hollandaise 1932 Article 117, alinéa 3.	Traduction belge 1932 Article 18, alinéa 3.
Le mandat renfermé dans un endossement de procuration ne prend pas fin par le décès du mandant ou la survenance de son incapacité.	De opdracht, vervat in een encasso-endossement eindigt niet door den dood of door de latere onbekwaamheid van den lastgever.	De opdracht, welke in een lastgevings-endossement besloten ligt, eindigt niet door den dood of door latere onbekwaamheid van den lastgever.

D'après l'exposé des motifs qui accompagne le projet, il s'impose de remplacer la version néerlandaise des lois coordonnées du 31 décembre 1955 pour les raisons suivantes :

1° la traduction de 1932 n'a "pas ou pas suffisamment" été revisée en 1955;

2° la version existante ne répond pas suffisamment à l'exigence d'uniformité entre notre loi et la loi hollandaise;

3° il y a discordance entre la terminologie des lois coordonnées sur la lettre de change et le billet à ordre et celle de la loi du 1er mars 1961 sur le chèque.

.../...

Le seul motif qui peut être invoqué sans réserve pour justifier le projet est qu'il est souhaitable de réaliser la concordance avec la loi du 1er mars 1961 sur le chèque. La teneur de certaines dispositions de cette loi est pratiquement la même que celle de dispositions inscrites dans les lois coordonnées sur la lettre de change et le billet à ordre. Il est souhaitable que les deux textes concordent parfaitement.

Dans la mesure où le nouveau texte est motivé par la nécessité de réaliser l'uniformité avec la loi hollandaise, force est de relever qu'il n'est que partiellement satisfait à cette exigence. En effet, si le projet reprend à la loi hollandaise les termes "aanwijzing", "clausule", "wisselschuldenaar" et "degene voor wie aval is gegeven", il remplace cependant les termes "domicilie", "cessie", "kosten, schaden en interessen", "wisselexemplaren" et "wisselsom" respectivement par "woonplaats", "overdracht", "schadevergoeding", "wisselbrief in verscheidene exemplaren" et "bedrag".

Le projet s'écarte en outre très souvent de la rédaction de la loi hollandaise, ainsi qu'il ressort de l'exemple suivant :

.../...

Traduction belge 1932 et lois coordonnées du 31 décembre 1955.	Loi hollandaise 1932	Projet
Article 45, dernier alinéa.	Article 144, dernier alinéa.	Article 45, dernier alinéa.
Hij, die de kennisgeving niet binnen de bovenvermelde termijn doet, verliest zijn rechten niet; hij is, indien daartoe aanleiding bestaat, verantwoordelijk voor de schade door zijn nalatigheid veroorzaakt, zonder dat de kosten, schade en interesten de som van de wisselbrief echter kunnen te boven gaan.	Hij, die de kennisgeving niet binnen den bovenvermelden termijn doet, stelt zich niet bloot aan verval van zijn recht; hij is, indien daartoe aanleiding bestaat, verantwoordelijk voor de schade, door zijne nalatigheid veroorzaakt, zonder dat echter de kosten, schaden en interessen de wisselsom kunnen te boven gaan.	Wie de kennisgeving niet binnen de bovenvermelde termijn doet, treft geen verval van zijn recht; hij is, bij voorkomend geval, verantwoordelijk voor de door zijn nalatigheid veroorzaakte schade, zonder dat de schadevergoeding het bedrag van de wisselbrief kan te boven gaan.

L'exposé des motifs du projet rappelle que la conférence de Genève a exprimé le voeu que les pays de même langue adoptent une traduction uniforme.

Lors de l'examen du projet qui est devenu la loi du 10 août 1953 concernant l'introduction dans la législation nationale de la loi uniforme sur les lettres de change et billets à ordre, la commission sénatoriale de la Justice a fait part de son désir de voir réaliser ce voeu dans les termes suivants : "Le Gouvernement estimera sans doute utile de déférer au voeu exprimé par la Conférence internationale, en prenant contact à ce sujet avec le Gouvernement hollandais. L'unification des textes sera utile aux commerçants des deux pays" (Doc. Parl., Sénat, 1947-1948, n° 40, page 42).

.../...

Dans l'avis qu'il donna le 1er février 1954 sur un projet de loi portant coordination des lois sur la lettre de change et le billet à ordre et modifiant les articles 21 et 22 de la loi du 10 août 1953 concernant l'introduction dans la législation nationale de la loi uniforme sur les lettres de change et billets à ordre et sa mise en vigueur, le Conseil d'Etat a rappelé la suggestion de la commission sénatoriale et s'y est entièrement rallié (Doc.parl., Sénat, 1953-1954, n° 235, page 36).

Si le législateur devait adopter le projet dans sa forme actuelle, la nouvelle version néerlandaise de la loi uniforme sur les lettres de change et billets à ordre présenterait encore moins de concordance avec la loi hollandaise qu'il n'en existe actuellement.

Ou bien le Gouvernement estime qu'il y a lieu de prendre contact avec le Gouvernement hollandais avant de déposer le projet aux Chambres législatives. Dans ce cas, la requête du Gouvernement belge d'établir en commun un texte uniforme devrait s'étendre à la loi sur le chèque, dont la version néerlandaise a été arrêtée en Belgique par la loi du 1er mars 1961. En effet, cette version ne concorde pas non plus avec la loi hollandaise sur le chèque.

Ou bien le Gouvernement estime qu'il n'est pas opportun d'adresser pareille requête au Gouvernement hollandais. Dans cette hypothèse, il ne peut guère invoquer, en guise de motivation du projet, que la

.../...

nécessité de réaliser l'uniformité entre le texte néerlandais des lois coordonnées sur la lettre de change et le billet à ordre d'une part, et le texte néerlandais de la loi sur le chèque d'autre part.

En tout état de cause l'intitulé et l'article unique seraient mieux rédigés ainsi qu'il suit :

"Projet de loi établissant un nouveau texte néerlandais des lois coordonnées sur la lettre de change et le billet à ordre.

Article unique.-

Le texte ci-après remplace le texte néerlandais des lois coordonnées sur la lettre de change et le billet à ordre, insérées dans le titre VIII du livre Ier du Code de commerce par la loi du 31 décembre 1955".

De kamer was samengesteld uit

de Heren : Messieurs :	F. LEPAGE,	raadsheer van State, conseiller d'Etat,	voorzitter, président,
	G. VAN BUNNEN, K. MEES,	raadsheren van State, conseillers d'Etat,	
	J. LIMPENS, R. de RYKE,	bijzitters van de afdeling wetgeving, assessseurs de la section de législation,	
Mevrouw : Madame :	J. DE KOSTER,	adjunct-griffier, greffier adjoint,	griffier. greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. G. VAN BUNNEN.

Het verslag werd uitgebracht door de H. W. VAN ASSCHE, auditeur.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

(get.) J. DE KOSTER.

La chambre était composée de

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. G. VAN BUNNEN.

Le rapport a été présenté par M. W. VAN ASSCHE, auditeur.

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

(get.) F. LEPAGE.